

NÓI VỚI CON

- Y Phương -

A. MỤC ĐÍCH YÊU CẦU:

Giúp học sinh:

1. Kiến thức: giúp học sinh cảm nhận được tình cảm thấm thiết của cha mẹ đối với con cái, tình yêu quê hương sâu nặng cùng niềm tự hào với sức sống bền bỉ, mạnh mẽ của dân tộc mình qua lời nói với con của một người cha. Bước đầu hiểu được cách diễn tả độc đáo, giàu hình ảnh cụ thể, gợi cảm gợi nghĩ trong thơ của tác giả là người dân tộc Tày.

2. Tích hợp: Tiếp tục công việc ở tiết 122, tích hợp đọc với bài con cò.

3. Rèn kĩ năng đọc diễn cảm và tìm hiểu, phân tích thơ tự do, thơ tiếng dân tộc ít người dịch ra tiếng Việt.

B. CHUẨN BỊ:

1- Giáo viên:

Sách giáo khoa + sách giáo viên + thiết kế bài dạy -> soạn giáo án – chân dung Y Phương, tập thơ Việt Nam 1945 – 1985 (NXB GD – Hà Nội 1987).

2- Học sinh:

Tập đọc diễn cảm bài thơ, đọc chú thích, soạn bài theo yêu cầu câu hỏi hướng dẫn SGK.

C. TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC:

HOẠT ĐỘNG CỦA THẦY	HOẠT ĐỘNG CỦA TRÒ	NỘI DUNG GHI
<p>* Hoạt động 1: Khởi động (5 phút)</p> <p>- Kiểm tra:</p> <p>- Hỏi: Đọc thuộc và đọc diễn cảm bài thơ sang thu, giải thích triết lí trong hai câu thơ cuối.</p> <p>Đáp án:</p> <p>- Đọc thuộc lòng, đọc diễn cảm. (6 đ)</p> <p>- Khi con người từng trải thì cũng vững vàng bình tĩnh hơn trước những bất thường của ngoại cảnh, của cuộc đời. (4 đ)</p>	<p>- 1 học sinh thực hiện.</p> <p>- Nghe.</p>	

<p>- Vào bài mới</p> <p><i>Tình yêu thương con cái, mơ ước thế hệ sau tiếp nối xứng đáng, phát huy truyền thống của tổ tiên, quê hương vốn là tình cảm cao đẹp của con người Việt Nam ta suốt bao đời nay. Tiết học hôm nay, chúng ta tìm hiểu cảm hứng ấy qua bài thơ “Nói với con” của nhà thơ Y Phương.</i></p> <p>* Hoạt động 2: Hướng dẫn đọc và tìm hiểu chú thích. (8 phút)</p> <p>- Hỏi: Hãy trình bày vài nét về tác giả Y Phương?</p> <p>- Hỏi: Bài thơ có xuất xứ như thế nào?</p> <p>- Lần lượt kiểm tra 4 từ khó trong SGK.</p> <p>* Hoạt động 3: Hướng dẫn đọc và tìm hiểu văn bản (27 phút)</p> <p>- Hỏi: Bài thơ thuộc thể thơ gì? Nhận xét nhịp, vần? (Thể thơ: thể thơ tự do, câu vần, nhịp theo dòng cảm xúc).</p> <p>- Hướng dẫn cách đọc: giọng ấm áp, yêu thương tự hào.</p> <p>- Giáo viên đọc mẫu 1 lần sau đó gọi học sinh đọc lại nhận xét.</p> <p>- Hỏi: Văn bản gồm có mấy phần? Ý của từng phần là gì?</p>	<p>- Ghi bài.</p> <p>- Dựa vào chú thích phát biểu.</p> <p>- 1 học sinh thực hiện.</p> <p>- Nghe.</p> <p>- Đọc lại.</p> <p>- Nhận xét.</p> <p>- Đọc.</p> <p>- Suy nghĩ.</p> <p>- Trao đổi.</p> <p>- Phát biểu.</p> <p>- Suy nghĩ.</p> <p>- Phát biểu.</p>	<p>A. GIỚI THIỆU CHUNG:</p> <p>I. Tác giả:</p> <p>- Y Phương (1948), tên khai sinh là Hứa Vĩnh Sước, dân tộc Tày (Trùng Khánh – Cao Bằng).</p> <p>- Thơ ông thể hiện tâm hồn chân thật mạnh mẽ và trong sáng, cách tư duy giàu hình ảnh của người Miền Núi.</p> <p>II. Tác phẩm:</p> <p>Bài thơ trích trong <i>Thơ Việt Nam 1945 – 1985</i>.</p> <p>B. ĐỌC - TÌM HIỂU VĂN BẢN:</p> <p>I. Đọc</p> <p>II. Bố cục</p> <p><i>Chia làm 2 đoạn</i></p> <p>a. Từ đầu ... đẹp nhất trên đời -> nói với con về tình cảm cội nguồn.</p> <p>b. Phần còn lại -> Nói với con về sức sống bền bỉ, mãnh liệt của quê hương.</p>
---	---	--

<p>- Chốt:</p> <p>Đoạn 1: Con lớn lên trong tình yêu thương sự nâng đỡ của cha mẹ, trong cuộc sống lao động êm đềm của quê hương.</p> <p>Đoạn 2: Lòng tự hào về những truyền thống cao đẹp của quê hương. Mong muốn con hãy kế tục xứng đáng với truyền thống ấy.</p> <p>- Lệnh: Đọc diễn cảm lại đoạn 1 (Nhắc lại ý chính của đoạn thơ).</p> <p>- Hỏi: Người cha đã nói với con những tình cảm nào của cội nguồn? Tình cảm này thể hiện ở câu thơ nào?</p> <p>- Hỏi: Em có nhận xét gì về cách diễn đạt trong 4 câu thơ đầu? (Cách nói giàu hình ảnh).</p> <p>- Hỏi: Bốn câu thơ giúp em hình dung được điều gì?</p> <p>- Hỏi: Từ đó hình tượng gia đình hiện lên như thế nào?</p> <p>- Hỏi: Vì sao lời dẫn tiên của người cha nói với con lại là điều đó?</p> <p>- Bình : Hình dung đứa trẻ đang tập đi từng bước chập chững đầu tiên trong sự chờ đón, vui mừng của cha mẹ. Không khí đầm ấm, quán quýt. Từng bước đi, từng tiếng nói, tiếng cười của con được cha mẹ chăm chú. Con lớn lên từng ngày trong sự yêu thương, nâng đỡ và mong chờ của cha mẹ.</p> <p>- Hỏi: Ngoài tình cảm gia đình, các em còn cảm nhận được tình cảm nào được thể hiện ở phần I? Những câu thơ nào thể hiện tình cảm</p>	<p>- Con người yêu thương nhau trong sáng và hạnh phúc.</p> <p>- Nghe</p> <p>- Đọc.</p> <p>- Trao đổi.</p> <p>- Thảo luận.</p> <p>- Phát biểu.</p>	<p>III. Tìm hiểu chi tiết:</p> <p>1. Nói với con về tình cảm cội nguồn:</p> <p>- Tình gia đình:</p> <p>“Chân phải bước tới cha Chân trái bước tới mẹ Một bước chạm tiếng nói Hai bước tới tiếng cười”.</p> <p>(Cách nói của người dân miền núi)</p> <p>-> Mái ấm gia đình hạnh phúc</p> <p>=> Nhắc nhở con người về tình cảm ruột thịt, cội nguồn.</p> <p>- Tình quê hương:</p> <p>“Người đồng mình yêu lắm Đan lờ cài nan hoa Vách nhà ken câu hát Rừng cho hoa Con đường cho những tấm lòng Cha mẹ nhớ về ngày cưới Ngày đầu tiên đẹp nhất trên đời”</p> <p>-> Vẻ đẹp về cuộc sống lao động và sinh hoạt tinh thần.</p> <p>=> Quê hương mang vẻ đẹp truyền thống văn hoá vật chất và</p>
---	--	--

- **Hỏi:** Những đặc điểm nào trong cuộc sống của con người nơi quê hương được gợi nhắc trong những lời người cha nói với con?

- **Hỏi:** Em hãy tìm những câu thơ nói lên ý này?

- **Hỏi:** Em có nhận xét gì về cách diễn đạt trong lời thơ này? Qua đó em cho biết người cha muốn nói với con điều gì về “Người đồng mình”?

- **Hỏi:** Từ đó cha muốn nói với con tình cảm gì đối với quê hương?

- **Hỏi:** Ngoài những đức tính trên, người cha còn nói với con điều gì về quê hương? Điều đó thể hiện trong những câu thơ nào?

- **Hỏi:** (Thảo luận 3 phút) **Cha nói với con:**

“Người đồng mình thô sơ ... nhỏ bé đâu con”

Theo em “nhỏ bé” mà người cha muốn nói với con có nghĩa là gì?

- **Hỏi:** Em cảm nhận thế nào về lời thơ *“Người đồng mình đục đá ... làm phong tục”*?

- **Hỏi:** Vì sao người cha lại nói với con về điều đó?

- **Hỏi:** Từ đó cha muốn nói với con tình cảm gì đối với quê hương?

- **Bình:** *Người đồng mình sống bền gan vững chí “Cao đo nỗi buồn / Xa nuôi chí lớn”, tha thiết yêu quê hương:*

“Sống trên đá không chê đá gập ghềnh

Sống trong thung không chê thung nghèo đói”

Mộc mạc, hồn nhiên, khoáng đạt:

Sống như sông như suối

=> Biết tự hào về truyền thống quê hương, cần tự tin vững bước trên đường đời.

IV. Tổng kết:

1. Nghệ thuật

- Giọng điệu tha thiết, dùng nhiều câu cảm.

- Hình ảnh cụ thể.

- Bố cục mạch lạc.

2. NỘI dung

Bài thơ thể hiện tình cảm gia đình ấm cúng, ca ngợi truyền thống cần cù, sức sống mạnh mẽ của quê hương và dân tộc mình. Bài thơ giúp ta hiểu thêm về sức sống và vẻ đẹp tâm hồn của một dân tộc miền núi, gợi nhắc tình cảm gắn bó với truyền thống với quê hương và ý chí vươn lên trong cuộc sống

C. LUYỆN TẬP:

- Đọc diễn cảm bài thơ.

- Đặt mình vào nhân vật người

Người đồng mình thô sơ da thịt

Mạnh mẽ giàu chí khí và niềm tin:

“Người đồng mình tự đập đá [...] làm phong tục”

Tóm lại, qua cách nói của người dân miền núi diễn đạt vừa cụ thể (ví von so sánh), vừa diễn đạt mơ hồ nhưng chính xác hợp lý, sức gợi cảm bộc lộ nội dung sâu sắc.

Từ đó, người cha mong muốn con phải thủy chung với quê hương, biết chấp nhận và vượt qua những gian nan, thử thách bằng ý chí niềm tin của mình, đồng thời mong muốn con tự hào với truyền thống quê hương, dẫn dắt con tự tin mà vững bước vào đời.

*** Hoạt động 4: Hướng dẫn tổng kết và luyện tập (5 phút)**

- **Hỏi:** Em hãy khái quát những nét chính về nghệ thuật của bài thơ? Qua bài thơ em thấy tình cảm của người cha đối với con như thế nào? điều lớn nhất người cha muốn truyền cho con, giáo dục con là gì?

- Đọc chậm ghi nhớ SGK.

- Về nhà ghi lại.

con trong bài thơ. Soạn một bài nói ngắn về cảm xúc, suy nghĩ của mình khi nghe lời cha nói với con.

D. Hướng dẫn công việc ở nhà: (2 phút)

- Chuẩn bị bài “ Mây và sóng”
- Viết một bài nghị luận nêu suy nghĩ của em về những lời người cha nói với con.
- Sưu tầm một số câu ca dao, lời ru dân gian mà em được nghe bà, mẹ từng ru.